

ЕЛЕКТРОМОБІЛЬ І ЕКОЛОГІЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Луцьов І. В.

Доцент кафедри фізики

Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»

Останнім часом сильній імпульс отримав розвиток створення і використання електромобілів як для громадського застосування, так і для перевезення вантажів. Нарешті за для збереження нашої планети почалось активне впровадження екологічного транспорту! Але, чи є ті електромобілі в сучасному світі екологічними? Давайте розглянемо це питання в цифрах. А саме порівняємо два двигуни: двигун внутрішнього згорання (ДВЗ) і електродвигун з точки зору витрачання пального (вугілля, газ, нафта) на роботу кожного.

Зазначимо декілька відомих фактів:

- 1) в сучасному світі коефіцієнт корисної дії (ККД) електродвигуна становить: $\eta_{ел} \approx 90...95 \%$ [1];
- 2) ККД двигуна, що працює на
  - бензині – 25...30 %;
  - дизельному пальному – 28...33%;
  - газі – 35% [2];

зазначимо цю величину як ККД ДВЗ і візьмемо його середнє значення: $\eta_{двз} \approx 30 \%$;

- 3) електроенергію здобувають на електростанціях, серед яких 60 % (для визначення цієї долі введемо коефіцієнт $k = 0,6$) складають теплоелектростанції (ТЕС), які спалюють пальне (вугілля $\sim 62 \%$, газ $\sim 38 \%$, інше $< 2 \%$), при цьому ККД ТЕС в середньому становить лише $\eta_{тес} \sim 34 \%$ [3].

Користуючись цими даними визначимо масу пального m , яке витрачається для виконання корисної роботи $A_{кор} = 1$ Дж електродвигуном і ДВЗ. Тобто будемо розраховувати величину $(m/A_{кор})$.

Для ДВЗ: кількість теплоти Q , яка виділяється при спалюванні певної маси m пального з теплотворною здатністю r визначається виразом: $Q = rm$. Тоді корисна робота двигуна: $A_{кор} = \eta_{двз} rm$. Таким чином величина яку ми шукаємо становить:

$(m/A_{кор})_{двз} = 1/(\eta_{двз}r_{б}) \approx 7,6 \cdot 10^{-5}$ кг/Дж – для бензину і

$(m/A_{кор})_{двз} = 1/(\eta_{двз}r_{д}) \approx 7,0 \cdot 10^{-5}$ кг/Дж – для дизельного пального. (1)

В розрахунках величину $\eta_{двз} = 0,3$ (було взято в долях); теплотворні здатності бензину – $r_{б} = 44000$ кДж/кг, дизельного пального – $r_{д} = 43000$ кДж/кг [4].

Для електродвигуна: корисна робота двигуна: $A_{кор} = \eta_{ел} W_{ел}$, де $W_{ел}$ – електроенергія, яку отримали на ТЕС. Для визначення кількості спаленого пального m на ТЕС для виконання електродвигуном корисної роботи $A_{кор}$ будемо враховувати долю ТЕС в загальному обсязі ($k = 0,6$), пропорційний вклад ТЕС, що працюють на вугіллі (~ 62 %, теплотворна здатність кам'яного вугілля ≈ 28000 кДж/кг) і газі (~ 38 %, теплотворна здатність ≈ 33500 кДж/кг) [4]. Останні данні надають змогу визначити усереднену теплотворну здатність $r' \approx 30100$ кДж/кг для узагальненого пального. Тоді маса пального m , яке витрачається для виконання корисної роботи $A_{кор} = 1$ Дж електродвигуном:

$$(m/A_{кор})_{ел} = k / (\eta_{тес} \eta_{ел} r') \approx 6,5 \cdot 10^{-5} \text{ кг/Дж.} \quad (2)$$

Результати розрахунків (1) і (2) практично співпадають. При цьому слід розуміти, що ми не врахували втрати електроенергії на електроопорі ліній постачання, які можуть складати до 18 % [5], що значно збільшить долю пального при роботі електродвигуна. Таким чином в сучасному світі важко назвати електромобіль більш екологічним ніж звичайне авто на ДВЗ. Щоб це відбулося людству потрібно збільшувати долю екологічних електростанцій в загальному обсязі.

Використана література

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C>
2. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B2%D0%B8%D0%B3%D1%83%D0%BD_%D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B7%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%BD%D0%BD%D1%8F
3. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%AD%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0>
4. https://uhbdp.org/images/uhbdp/pdf/library_sabo/tablycy_a_teplovtornoj_zdatnosti.pdf
5. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8_%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%97 .